

---

## LITHIUMCITRAAT DRANK

### 1 Werking en toepassingen

#### Wat doet dit medicijn en waarbij wordt het gebruikt?

De werkzame stof in Lithiumcarbonaat capsules is lithiumcarbonaat. Lithium vermindert hevige stemmingsschommelingen. Artsen schrijven het voor bij manie, depressie en clusterhoofdpijn.

#### Manie

##### Verschijnselen

Een manie is een periode van overdreven opgewektheid, met veel onrealistische plannen en acties. Mensen steken zich in deze periode vaak in de schulden en ondernemen activiteiten waar ze later spijt van hebben. Meestal treedt een manie op bij iemand die lijdt aan manische depressiviteit. Bij deze ziekte wisselen ernstig depressieve periodes zich af met manische periodes.

##### Behandeling

Bij een manie schrijven artsen meestal lithium voor. Dit medicijn werkt namelijk bij ongeveer drie op de vier mensen. Soms geeft de arts er in het begin van de behandeling een rustgevend medicijn, zoals oxazepam bij. Wanneer u ook depressieve klachten heeft, kan uw arts ook een antidepressivum voorschrijven, zoals paroxetine.

##### Werking

Lithium kan een manische periode voorkomen of de ernst, duur en het aantal buien verminderen. Het kan ook een manische bui stoppen. Hoe deze werking precies tot stand komt is niet bekend.

Waarschijnlijk heeft het invloed op de overdracht van prikkels in de hersenen.

##### Effect

Bij een manie: Binnen één tot twee weken is het effect op de manie te merken. Het werkt bij twee op de drie mensen met een manie goed.

Gaat u lithium gebruiken om manische periodes te voorkomen of te verminderen, dan duurt het meestal een maand voor lithium voldoende effect heeft. Soms duurt het een half jaar of een jaar voor het volledige effect is bereikt. Het werkt bij acht op de tien mensen.

#### Depressie

##### Verschijnselen

Bij manische depressiviteit worden depressieve periodes afgewisseld met manieën (zie ook de tekst hierboven).

Bij depressie is er sprake van een sombere stemming, geen interesse en plezier meer in de dingen van het leven. Iemand die depressief is, voelt zich vaak waardeloos en heeft schuldgevoelens. Ook kunnen mensen met depressiviteit snel geïrriteerd zijn en moeite hebben met inslapen of doorslapen.

##### Werking

Bij manische depressiviteit voorkomt lithium de sterke stemmingsschommelingen. Dit effect is meestal binnen een maand te merken. Maar soms duurt het een half jaar of een jaar voor het volledige effect is bereikt. Het werkt bij acht op de tien mensen met manische depressiviteit.

Lithium wordt soms gegeven bij ernstige depressiviteit zonder manieën als antidepressiva alleen niet voldoende helpen. Het werkt dan binnen drie tot vier weken.

#### Clusterhoofdpijn

##### Verschijnselen

Clusterhoofdpijn is een hevige, borende pijn aan één kant van het hoofd rondom of achter het oog. De hoofdpijnaanval begint plotseling zonder voorafgaande verschijnselen.

De pijn gaat samen met een tranend rood oog en zwelling van het neusslijmvlies, loopneus en hevig zweten op het voorhoofd aan de aangedane zijde. Een aanval duurt vijftien minuten tot drie uur en kan één tot acht keer per dag optreden.

De aanvallen komen vrijwel altijd in clusters van weken tot maanden voor en treden doorgaans 's nachts op. Een klein aantal patiënten krijgt een chronische vorm van clusterhoofdpijn. Hierbij is de hoofdpijn vrijwel continu aanwezig.

Clusterhoofdpijn komt vooral voor bij mannen.

### Behandeling

Als u veel aanvallen heeft, kunt u medicijnen gebruiken om de aanvallen te voorkomen. Lithium is één van deze medicijnen. Hoe de werking tot stand komt, is niet bekend. Het werkt lang niet bij iedereen.

## 2 Bijwerkingen

### Op welke bijwerkingen moet ik letten?

Behalve het gewenste effect kan dit middel bijwerkingen geven. De belangrijkste bijwerkingen zijn de volgende.

#### Regelmatig (bij meer dan 30 op de 100 mensen)

- Trillen en beven. Dit treedt vooral op aan het begin van de behandeling en gaat meestal vanzelf over. Het kan helpen als u minder cafeïnebevattende dranken en voedingsmiddelen gebruikt, zoals koffie, thee en chocola. Als u hier veel last van blijft houden kan uw arts u hier een medicijn tegen voorschrijven.
- Gewichtstoename, door het vasthouden van vocht, te veel calorierijke dranken of door een veranderde stofwisseling.
- Na enkele maanden tot jaren gebruik: verminderde werking van de schildklier. U bent dan vermoeid, traag, kouwelijk en apathisch. Bovendien kan uw gewicht toenemen en kan zich een struma ontwikkelen. Een struma is een zwelling onder aan de hals. Neem bij deze verschijnselen contact op met uw arts.

#### Soms (bij 10 tot 30 op de 100 mensen)

- Dorst, droge mond, veel drinken en veel plassen. Zorg dat u voldoende drinkt, maar let er op dat u niet te veel calorierijke drankjes neemt. U heeft dan kans snel aan te komen. U kunt het dorstgevoel bestrijden met een schijfje citroen of door te zuigen op ijsblokjes. Door de droge mond ontstaan sneller gaatjes in uw gebit en ontstekingen van het slijmvlies van de mondholte. Poets en flos daarom extra goed als u merkt dat u last blijft houden van een droge mond. Laat eventueel de tandarts vaker controleren. Het dorstgevoel wordt meestal minder als u gewend bent geraakt aan het medicijn.

#### Zelden (bij 1 tot 10 op de 100 mensen)

- Maagdarmklachten, zoals misselijkheid, diarree en buikkrap. Dit verdwijnt meestal binnen een paar weken. Blijft u hier last van houden, neem dan contact op met uw arts. Mogelijk kan deze het doseringsschema aanpassen.
- Bloedafwijkingen. Waarschuw uw arts bij één of meer van de volgende verschijnselen: onverklaarbare blauwe plekken, extreme vermoeidheid of keelpijn met koorts en blaren in de keel.

#### Zeer zelden (bij minder dan 1 op de 100 mensen)

- Afvlakking van de stemming. Hoewel de manieën en depressies afnemen, missen sommige mensen hierdoor de extreme gevoelens.
- Verminderd geheugen en verminderd concentratie- en coördinatievermogen, moeite hebben duidelijk te spreken (articuleren). Vooral ouderen kunnen hier last van krijgen. Overleg met uw arts als u hier last van krijgt.
- Spierzwakte en vermoeidheid. Mensen met de spierziekte myasthenia gravis kunnen extra last krijgen van dubbelzien en hangen van het bovenste ooglid. Neem in dat geval contact op met uw arts.
- Spierschokjes of kleine epileptische aanvallen. Mensen met epilepsie hebben kans op een toename van het aantal aanvallen. Overleg hierover met uw arts.
- Huidklachten: verergering of ontstaan van acne en haaruitval. Als u aan psoriasis lijdt, kunt u meer last krijgen van deze aandoening. Neem contact op met uw arts als u last heeft van rode schilferende of glanzende plekken op de huid, beschadigingen van de huid, jeuk, putjes in de nagels en gewrichtsklachten.

- Heeft u de ziekte van Parkinson? Lithium kan deze aandoening verergeren. Raadpleeg uw arts als u meer last krijgt van de ziekteverschijnselen.
- Nierbeschadiging. Daarom zal de arts regelmatig de nierwerking controleren. Heeft u al een verminderde nierwerking, overleg dan met uw arts. Zorg in elk geval dat u altijd voldoende drinkt en gebruik voldoende zout bij het eten. Denk hier vooral aan als u last heeft van braken, diarree of koorts, tijdens duursporten en bij vakanties in warme landen. Dit betekent niet dat u veel zout moet eten, maar volg in ieder geval geen zoutarm dieet.
- Oedeem (vocht vasthouden). Dit merkt u vooral aan opgezwollen enkels en voeten. Mensen die al last van oedeem hebben, bijvoorbeeld door hartfalen, zijn hier extra gevoelig voor. Overleg daarom voor gebruik met uw arts als u hartfalen of oedeem heeft.
- Meer kans op hartritmestoornissen. U kunt last krijgen van plotselinge duizelingen of kortdurend buiten bewustzijn raken. Dit komt vooral voor bij mensen met een bepaalde hartritmestoornis, namelijk het aangeboren verlengde QT-interval. Gebruik dit medicijn NIET als u deze hartritmestoornis heeft. Overleg met uw arts. Mogelijk kan de arts u een ander medicijn voorschrijven.
- Mensen met het Brugada-syndroom, een erfelijke hartaandoening, hebben een grotere kans op hartritmestoornissen. Gebruik dit middel NIET als u dit syndroom heeft. Overleg met uw arts. Mogelijk kunt u overstappen op een ander middel.
- Metaalsmaak in de mond.

Raadpleeg uw arts als u te veel last heeft van één van de bovengenoemde bijwerkingen of als u andere bijwerkingen ervaart waar u zich zorgen over maakt.

De hoeveelheid lithium in het bloed luistert zeer nauw. Bij te weinig werkt het niet, maar bij te veel kunnen ernstige bijwerkingen ontstaan. U zal daarom regelmatig uw bloed moeten laten controleren.

Het is heel belangrijk dat u dit medicijn consequent inneemt, zodat de hoeveelheid in het bloed constant blijft. Wees tussentijds altijd alert op de bijwerkingen. Merkt u dat een bijwerking opeens optreedt of toeneemt, dan kan dat een teken zijn dat de dosering te hoog is. Neem in dat geval contact op met uw arts. Belangrijke verschijnselen van overdosering zijn maagdarmklachten, spiertrekkingen, duizeligheid, slaperigheid en moeite met spreken.

Heeft u last van een bijwerking? Meld dit dan bij het bijwerkingencentrum lareb ([www.lareb.nl](http://www.lareb.nl)). Hier worden alle meldingen over bijwerkingen van medicijnen in Nederland verzameld.

### **3 Hoe, wanneer en hoelang?**

#### **Hoe moet ik dit medicijn gebruiken?**

Kijk voor de juiste dosering altijd op het etiket van de apotheek.

#### **Hoe?**

Voeg de drank toe aan een half glas water en drink dat op.

#### **Wanneer?**

Als u dit middel één keer per dag neemt, neem het dan 's avonds. Bij bloedcontrole moet namelijk de volgende ochtend, twaalf uur na de laatste inname het bloed afgenomen worden.

#### **Hoelang?**

Is de manische periode voorbij, dan zult u dit medicijn meestal nog lange tijd moeten gebruiken om een nieuwe manie te voorkomen. Wel zal de arts de dosering in die periode meestal verlagen. Wanneer dit geneesmiddel niet helpt of wanneer de klachten zich herhalen, vraag dan advies aan uw arts.

## 4 Dosis vergeten?

### Wat moet ik doen als ik een dosis ben vergeten?

Het is belangrijk dit medicijn consequent in te nemen. Mocht u toch een dosis vergeten zijn

- Als u dit medicijn één keer per dag gebruikt: duurt het nog meer dan acht uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan acht uur? Sla de vergeten dosis dan over.
- Als u dit medicijn twee keer per dag gebruikt: duurt het nog meer dan vier uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan vier uur? Sla de vergeten dosis dan over.
- Als u dit medicijn drie keer per dag gebruikt: duurt het nog meer dan twee uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan twee uur? Sla de vergeten dosis dan over.
- Als u dit medicijn vier keer per dag gebruikt: duurt het nog meer dan één uur voor u de volgende dosis normaal inneemt? Neem de vergeten dosis dan alsnog in. Duurt het nog minder dan één uur? Sla de vergeten dosis dan over.

Neem nooit een dubbele dosis. Bij dit medicijn heeft een te hoge dosering snel schadelijke gevolgen. Wanneer u te veel heeft gebruikt, neem dan contact op met uw apotheker of behandelend arts.

## 5 Autorijden, alcohol, voeding

### Als ik dit medicijn gebruik, mag ik dan...

#### autorijden?

Het kan gevaarlijk zijn deel te nemen aan het verkeer als u dit medicijn gebruikt. Dit komt door bijwerkingen, zoals geheugen- en concentratiestoornissen. U mag de eerste week dat u dit medicijn gebruikt niet autorijden. Rijd ook geen auto als de dosering omhoog gaat. Pas nadat u gedurende een week dezelfde dosering gebruikt, mag u weer autorijden.

Na een week zijn de meeste mensen voldoende gewend geraakt aan de effecten. U mag dan weer autorijden. Maar doe dat alleen als u geen last meer heeft van de bijwerkingen.

Let op: ook manie of depressie kunnen een reden zijn dat u niet mag autorijden. Overleg met uw arts of dat bij u het geval is. Wilt u meer informatie over autorijden bij bepaalde aandoeningen? Kijk dan op de website van het CBR ([www.cbr.nl](http://www.cbr.nl)).

#### alcohol drinken?

Alcohol versterkt de bijwerkingen van lithium op het coördinatie- en concentratievermogen. Ook als u hier niets meer van merkt, omdat u gewend bent geraakt aan dit medicijn, kunt u er door alcohol last van krijgen.

Bovendien kan veel alcohol, net als lithium, leiden tot vocht- en zoutverlies. Beperk daarom het gebruik van alcohol en drink het liever niet.

#### alles eten?

Bij dit medicijn zijn hiervoor geen beperkingen.

## 6 Mag ik lithium gebruiken met andere medicijnen?

### Heeft dit medicijn een wisselwerking met andere medicijnen?

Dit medicijn heeft wisselwerkingen met andere medicijnen.

In de tekst hieronder staan alleen de werkzame stoffen van deze medicijnen, dus niet de merknamen. Of uw medicijn een van die werkzame stoffen bevat, kunt u nagaan in uw bijsluiter onder het kopje 'samenstelling'.

De medicijnen waarmee de belangrijkste wisselwerkingen optreden, zijn de volgende:

- Andere medicijnen die het reactievermogen verminderen. Bij deze medicijnen is vaak op de verpakking een gele waarschuwingssticker geplakt. De effecten op het reactievermogen en

coördinatievermogen versterken elkaar. Rijd geen auto als u twee of meer van dergelijke medicijnen gebruikt.

De volgende medicijnen kunnen de hoeveelheid lithium in het bloed doen toenemen. Hierdoor kunnen meer bijwerkingen optreden, zoals maagdarmlachten, trillen, spierzwakte, spiertrekkingen, duizeligheid, slaperigheid, sufheid, verwardheid, verminderde concentratie, moeite met lopen en spreken en epileptische aanvallen. Waarschuw meteen uw arts als u last krijgt van één van deze bijwerkingen. Mocht u één van de genoemde medicijnen gaan gebruiken, dan moet uw arts het lithiumgehalte in het bloed regelmatig laten meten en de dosering eventueel aanpassen.

- Plastabletten, zoals chloortalidon, hydrochloorthiazide en furosemide.
- Ontstekingsremmende pijnstillers zoals ibuprofen, naproxen, diclofenac en etoricoxib.
- Hart- en vaatmedicijnen van de groep ACE-remmers, de groep Angiotensine II blokkers en de groep renine-remmers, zoals enalapril, losartan en aliskiren. Dit zijn medicijnen die gebruikt worden bij hoge bloeddruk, hartfalen en bepaalde nierziekten.
- Metronidazol, een antibioticum.

Twijfelt u eraan of een van de bovenstaande wisselwerkingen voor u van belang is? Neem dan contact op met uw apotheker of arts.

## 7 Zwangerschap en borstvoeding

**Kan ik dit medicijn gebruiken als ik zwanger ben, wil worden of borstvoeding geef?**

### Zwangerschap

Gebruik van dit medicijn tijdens de zwangerschap verhoogt de kans op aangeboren afwijkingen bij het kind. Toch kan het nodig zijn dit medicijn tijdens de zwangerschap door te gebruiken. Een heftige aanval van manische depressiviteit kan erger zijn voor de moeder en het kind. Uw arts zal in dat geval de dosering nauwkeurig controleren en aanpassen tot de laagst mogelijke werkzame dosis.

Indien u **geen kinderwens** heeft: zorg dat u NIET in verwachting raakt en gebruik goede anticonceptie. Bent u toch in verwachting geraakt, of wilt u binnenkort zwanger worden, overleg dan direct met uw arts. Samen kunt u het risico van de zwangerschap afwegen tegen het risico van onderbreking van de behandeling. Bovendien kan de arts de behandeling aanpassen en meer controles uitvoeren.

### Borstvoeding

Gebruik dit middel NIET als u borstvoeding geeft, of stop de borstvoeding. Van dit middel komt veel in de moedermelk terecht. Het geeft dan bijwerkingen bij het kind.

## 8 Wanneer niet gebruiken?

**Wanneer mag ik dit medicijn niet gebruiken?**

U mag dit middel niet gebruiken

- Wanneer u een aangeboren QT-interval (hartritmestoornissen) heeft.
- Wanneer u een acuut of recent hartinfarct heeft gehad.
- Wanneer u het Brugada-syndroom, een erfelijke hartaandoening, heeft.

Zie voor meer informatie ook de rubrieken 'Bijwerkingen' en 'Zwangerschap en borstvoeding'.

## 9 Stoppen

**Kan ik zomaar met dit medicijn stoppen?**

Bij gebruik tegen manieën of depressiviteit: veel mensen krijgen na stoppen met lithium opnieuw last van manieën of depressies. Overleg daarom goed met uw arts als u overweegt te stoppen.

Als u gaat stoppen, bouw dan langzaam af, in overleg met uw arts, over een periode van minimaal vier tot zes maanden. Als u geleidelijk afbouwt heeft u minder kans op meteen een nieuwe manische of depressieve periode

## **10 Samenstelling**

### **Wat zit er in dit medicijn?**

Lithiumcitraat 0,36 mmol/ml drank bevat per ml 0,36 mmol lithium. Dit komt overeen met 13 mg lithiumcarbonaat of 34 mg lithiumcitraat. Verder bevat de drank sorbitol, citroenzuur, saccharine-natrium, methylparabeenoplossing FNA en citroenessence.

## **11 Bewaren**

### **Hoe moet ik dit medicijn bewaren?**

Bewaar de drank beneden 25 °C, niet in de koelkast of vriezer.  
Als u nog vragen heeft, kunt u terecht bij uw apotheker.

## **12 Overige informatie**

Deze informatie is bedoeld om u op eenvoudige wijze globaal inzicht te verschaffen in de voorgeschreven medicatie. De tekst is niet bedoeld volledig te zijn en u kunt er geen rechten aan ontlenen.

Voor volledige informatie verwijzen wij u naar de bijsluiter tekst of kunt u informatie inwinnen bij de ziekenhuisapotheek. Het is belangrijk om problemen bij gebruik van dit geneesmiddel te melden aan uw arts of verpleegkundige. Dit zal het verantwoord gebruik van dit middel bevorderen.

Voor meer vragen over dit geneesmiddel kunt u contact (laten) opnemen met de ziekenhuisapotheek.  
Telefoon: 0478-509200, fax: 0478-509215, e-mail: [info@brocacefziekenhuisfarmacie.nl](mailto:info@brocacefziekenhuisfarmacie.nl)